

Материнська Ольга Андріївна

асистент кафедри обліку та аналізу

Вінницького національного аграрного університету

Значення українського зерна для світового господарства

Сприятливі агрокліматичні умови та висока якість ґрунтів сприяють формуванню потужного зернового сектору в сільському господарстві нашої країни. Вирощування зернових культур дійно займає особливе місце серед інших галузей сільського господарства і становить основу продовольчої безпеки країни, а також являється значним сегментом у експорті країни.

Незважаючи на відставання від більшості держав за показниками матеріально-технічного забезпечення аграрної галузі, Україна все ж змогла забезпечити собі достатньо високі конкурентні позиції на світовому агропродовольчому ринку, насамперед через наявність потужного земельного ресурсного потенціалу, загалом сприятливих кліматичних умов і відносно дешевої робочої сили. [1,118]

Питання національних інтересів на зерновому ринку, економічної та продовольчої безпеки України досліджують провідні науковці, зокрема П.Саблук, С. Кваша, О. Шпичак, С.Чмир, В. Жигadlo, О.Сікачина, та ін.

В умовах високих темпів приросту населення у світі, фізичної обмеженості сільськогосподарських угідь, а також різких цінових коливань на світовому зерновому ринку національний продовольчий ресурс стає важливим чинником, що відкриває для України перспективи реалізації її зернового потенціалу.

Основними експортерами зернових вже протягом тривалого часу виступають США, країни ЄС, Канада, Австралія, Аргентина і Китай, які забезпечують близько 90% його обігу. Тільки на США припадає більше половини світового експорту зерна. [2,181] Україна в цьому рейтингу займає сьоме місце з виробництвом 1,6 % від світового виробництва зернових та зернобобових культур. В сукупності вони забезпечують майже 50 % світового виробництва. [3]

Що стосується світового виробництва зерна, то в 2013 році цей показник може досягти історичного максимуму - 2 млрд 479 млн тонн, що на 7% перевищить результат 2012 року. За даними ФАО, світовий урожай пшениці зросте на 6,8% (до 704 млн тонн), що є не тільки відновленням після спаду, а й досягненням нового історичного максимуму". [4] Виробництво фуражного зерна у світі досягне 1 млрд 275 млн тонн (+9,2%), ріпаку - 500 млн тонн (+1,9%).

Для України нарощування виробництва та експорту зерна має стратегічне значення з метою піднесення національної економіки. На зовнішніх ринках Україна закріпилася, як надійний, стабільний гравець на зерновому ринку світового масштабу. На сьогоднішній день саме наша країна є лідером з експорту ячменю і займає третю позицію з експорту кукурудзи та п'яту з експорту пшениці.

За даними Держкомстату України, у загальній вартості експорту сільськогосподарської продукції і продовольства продукція рослинного походження становила 51,5%. При цьому, 39,1% загального обсягу експорту продукції рослинництва припадало саме на зернові культури. Експорт зерна в натуральному вимірі за 2012р. склав 27,1 млн.т, що більше показника попереднього року на 91,6%. У вартісному вимірі експорт зернових культур збільшився на 93,5% за рахунок збільшення поставок кукурудзи та пшениці. Найбільші поставки кукурудзи здійснювалися до Іспанії, Єгипту, Ірану, Португалії, Японії, пшениці – до Єгипту, Іспанії, Марокко, Ізраїлю та Тунісу. [5] Це обумовлено відносною географічною близькістю даних регіонів від України, зручністю доставки та постійної потреби в зернових. При цьому якщо в азійських чи африканських країнах виникає попит на борошномельну пшеницю, то для європейських країн характерний імпорт фуражної пшениці з України. [6]

За відповідних економічних умов Україна спроможна забезпечити експорт значної його кількості на світовий ринок, забезпечити свої потреби необхідною кількістю зерна, а також успішно конкурувати на внутрішньому ринку зерна, хлібопродуктів та кормів.

Оскільки Україна має достатній потенціал для того, щоб знаходитися серед лідерів світового зерновиробництва, то розширення існуючих та пошук нових ринків збуту сприятиме зростанню національної економіки, розвитку експортної

інфраструктури, підвищенню конкурентоздатності зернової сфери в ринковому середовищі, розширенню співпраці вітчизняних та іноземних аграріїв.

Література

1. Шубравська О.В., Прокопенко К.О. Розвиток аграрного ринку України в умовах дії інноваційних чинників . Економіка і прогнозування // науковий журнал ; Ін-т екон. та прогнозув. НАН України. – 2011. – № 2. – 160 с
2. Франченко Л.О. Стан та сучасні тенденції розвитку світового ринку зерна / Л.О. Франченко // Збірник наукових праць Уманського державного аграрного університету. Вип. 72. Ч. 2. Економіка: наукове видання / Уманський державний аграрний університет. - Умань: УДАУ, 2009. - 268 с.
3. Food and Agriculture Organization of the United Nations. – Access mode : <http://www.fao.org/home/en/>
4. Світове виробництво зерна в 2013-му встановить історичний рекорд – прогноз. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ua.korrespondent.net/business/economics/1580019-svitove-virobnictvo-zerna-v-2013-mu-vstanovit-istorichnij-rekord-prognoz>
5. Статистична інформація. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
6. Кобута И., Сикачина О., Жигadlo В. Экономика экспорта пшеницы в Украине. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.fao.org/fileadmin/user_upload/Europe/documents/Publications/Policy_Stdies/Ukrain_wheet_2012_ru.pdf